

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L. 1.250

Letna naročnina L. 2.500

Letna inozemstvo L. 3.500

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 41 (1071)

Gorica - četrtek, 16. oktobra 1969 - Trst

Posamezna številka L 50

Misijoni: da ali ne? Začela se je rimska sinoda

Trenutno ima Cerkev na misijonem polju 31.000 duhovnikov, 15.000 bratov in 82.000 sester za dve milijardi in pol nekristjanov. Dejansko je to zelo malo! En Kristusov pričevalec za 20.000 oseb; en duhovnik za 80.000.

Nikdar se ni toliko govorilo o vključevanju Cerkev v svet kot danes. In vendar ni nikdar število misijonarjev tako padalo. Toda če se mladi ne vnamejo za misijone, ni zato, ker bi jim manjkalo poguma, temveč ker jih moti dvom o nujnosti misijonskega dela, ki se širi med krščanskim ljudstvom.

Dobijo se namreč kristjani — in njih število žal narašča — ki takole mislijo: Ali ne bi bilo bolj spoštljivo, pustiti vsakega človeka v veri, v kateri se je rodil? To je del njegove usode. Zakaj mu z zamjenjavo vere povzročati nepotrebne težave? Ali ni bolje za Indijca, da ostane hinduist? Saj se lahko zveliča brez nas z svojo dobro voljo. Tako je mislil tudi veliki Gandi: »Zame je hinduizem kot moja žena. Ni popolna, toda moja je.«

SAMO ENA VERA NOSI BOŽJI PEČAT

Odgovor na ta pomislek nam daje krščanska vera. Vse vere si niso enakovredne. Vse, razen ene, so plod človekovega iskanja, sicer dobronamernega, a tipajočega. Med naravnimi verstvi in krščanstvom, med Kristusom in Budom ali Mohamedom je taka razdalja kot je razdalja med zemljo in nebom, med Bogom in stvarjo, med človeškim blodenjem in vsemožno milostjo božjo.

Da bomo doumeli misijonarja, ki zapusti svojo deželo, svoj narod, svojo družino, moramo najprej vedeti in verovati, da je to pred njim že storil božji Sin, ki je izšel iz skrivnostnih globin presvete Trojice in se nam vidno dal na razpolago. In ko se je vrnil v nebo k Očetu, je kristjane, njegove učence, zadela naloga, da nadaljujejo z njegovim delom, oznanjajo evangelij, dajejo svetu Boga, ga izpričujejo s svojim življenjem vedno in povsod, kajti ni drugega imena pod nebom, v katerem bi mogli biti rešeni razen v imenu Jezusa Kristusa.

TUZEMSKA IN DUHOVNE POTREBE

Današnji rod, ki mu ne manjka plemenitosti in smisla za žrtve, teži za tem, da bi naredil bivanje na zemlji prijetnejše, zmanjšal uboštvo, odpravil socialne krivice, zatrl boleznin, utrdil mir na svetu. Vse to je čudovito in vredno pohvale.

Toda to prizadevanje bi bilo nezadostno, če ga ne dopolni in usovrši misijonsko delovanje, ki ima namen svetu posredovati Kristusa, mu oznaniti njegov evangelij, nuditi njegovo daritev, odrešenje in Cerkev.

Kardinal Agagianian je pred nekaj meseci na kongresu o Tretjem svetu, ki se je vršil v Padovi, dejal: »Materialni razvoj mladih narodov mora iti v štrč in njihovim duhovnim razvojem. Tu se stikata razvoj in misijoni, tehnična pomoč in misijonsko napredovanje, počlovečenje sveta in njegovo pobožanstvenje v Kristusu. Napredek brez evangelija ne bi nikdar dose-

gel svojega vrha; evangelizacija, vesela novica o odrešenju, pa bi brez tuzemskega napredka tudi ne imela pravega učinka, če se ne bi pokazala v socialnem napredku in v konkretnem življenju ljudi.«

DANASNJE NALOGE MISIJSKE CERKVE

Cerkev ima zato danes prelepo poslanstvo, da se vsem ljudstvom in narodom sveta predstavi v moderni, sodobni obliki in obleki. Biti mora resnično katoliška, tista, ki veže in druži med seboj vse ljudi, ki jih druži ne samo z Bogom, njihovim Očetom, temveč tudi z ljudmi, njihovimi brati. Cerkev mora družiti različne rase, biti most med različnimi kulturami in prvi borec za mir med narodi.

Cerkev mora postati veliko upanje sodobne družbe. Ta je kljub svojim tovarnam, vseučiliščem, raziskovalnim središčem in zabaviščem, vse prej kot osrečujoča. Clani, ki jo sestavljajo, živijo, pa ne vedo, zakaj. Živijo za danes, za jutri jim ni mar. Bojijo se bodočnosti in navdaja jih s tesnobo. Cerkev mora tem ljudem prinesiti upanje v nemilostno življenje, jim dati obljubo o novi zemlji in novih nebesih.

Zato mora iti Cerkev k vsem, predvsem pa k majhnim, šibkim in zatiranim. Misijonar, njen odposlanec, se mora postaviti v njih službo.

Cerkev se ne sme čutiti tuja nikjer na zemlji. Odvreči si mora plašč tujca, ki je prišel od daleč. Njena govorica mora biti domača, njeno bogoslužje prilagojeno miselnosti domačinov, njeni voditelji čimprej iz domačih vrst.

Zato je danes bolj kot kdaj koli potreben Kristusov evangelij. Samo v Kristusu ima človeška zgodovina svoj smisel. Le življenje po njegovem nauku lahko človeštvo reši pred mračno grozno atomskega uničenja. Zato so danes bolj kot kdaj koli poprej potrebni tudi misijonarji, da vsem kličejo: Blagor miroljubnim. Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje! Ljubite se med seboj, kot vas je ljubil Jezus Kristus.

NAŠE NALOGE

Za to službo se morajo danes prebuditi vsi kristjani — bolj kot drugi ljudje, saj morajo biti po Kristusovih besedah sol zemlje. Danes mora biti vsa Cerkev pričevalka in misijonarska.

Naše življenje v Evropi ali Severni Ameriki potrjuje ali zanika to, kar misijonarji o Kristusu govorijo v Afriki, Aziji in Latinski Ameriki. Gorje nam, če bomo živeli kot topi egoisti ter jim kratili dejanja ljubezni in človekoljubnosti.

Delajmo torej na to, da bo Kristusova in naša Cerkev vsem narodom postala veliko upanje, ki sloni na božji luči in moči. K tej nalogi smo poklicani vsi!

F. R.

Romunski škof na sinodi v Rimu

Romunske oblasti so dovolile škofu iz Albe Julije, da se je smel udeležiti škofovske sinode v Rimu.

Ne samo katoličani, tudi laicisti in do vere brezbrizni so z velikim zanimanjem in pozornostjo spremljali priprave na izredno škofovsko sinodo, ki je bila sklicana za 11. oktober v Rimu. Premnogi, zlasti iz nekatoliških krogov, vidijo v sinodi sredstvo, ki naj bi papežu iztrgalo prvenstvo v Cerkvi in ga nadomestilo z zbornim vodstvom Kristusove ustanove. Papež ne bi bil po tem pojmovanju več nad kolegijem škofov, ampak odvisen od njegovega pristanka.

PAPEŽEVE MISLI PRI OTVORITVENI MAŠI

Sv. oče je to mišljenje zavrnil že na sam dan odprtja sinode. V pridigi po evangeliju je opozoril zbrane sinodalne očete — bilo jih je 147 — da v Cerkvi ne pride v poštev način vladanja kot se izvaja v nekaterih demokratičnih državah — dostikrat celo na pretiran način —, kakor tudi ne razne totalitarne oblike, ki so nasprotno človekovemu dostojanstvu. Cerkev se upravlja na svojstven način, ki ima svojo avtoriteto v Kristusu, kateri jo je izročil Petru in njego-

vim naslednikom ter tako postavil temelj cerkveni stavbi.

V ostalih izvajanjih je papež Pavel VI. dejal, da je pripravljen škofom priznati vse pravice, ki jim gredo iz zakramentalnega značaja posvečenja, iz njihove izvolitve k dušnopastirskim nalogam in iz njihove dejanske povezave s Sv. Sedežem; toda odgovornost, ki jo ima kot Kristusov namestnik in glava apostolskega zbora, ne more biti pogojena od škofovskega kolegija, ker je papež nad njim.

To pa ne pomeni, da sv. oče ne želi povečane vloge zbora škofov. Sam je navedel, kaj je že storil v tem smislu. »In če bo milost Gospodova z nami, ter nas bo podpirala bratska sloga, bodo razne oblike izvajanja zborovske oblasti doživele še večji razvoj.« Zborovski način vladanja pomeni predvsem bratstvo, ljubezen, edinstvo — pa tudi soodgovornost.

DVE STALIŠČI

Že prvi dan zasedanja, katerega je prisostvoval sam sv. oče, je pokazal, da prevladujeta dve stališči med sinodalnimi očeti.

LED JE PREBIT

Nekaj ugotovitev ob obisku beneških Slovencev pri Berzantiju

Predsednik deželne odbora Berzantij je sprejel posebno delegacijo beneških Slovencev. To je gotovo najbolj razveseljiva politična vest zadnjih let. Se več: to je morda mejnik v reševanju narodnostnih in socialnih pravic beneških Slovencev. To je morda nova stran v trpki zgodovini Beneške Slovenije, stran, ki odpira nove možnosti za razvoj na narodnostnem in socialnem področju.

Beneška Slovenija je živa priča ekonomske in narodnostne revščine: po em strani vasi, ki se izpraznjujejo v emigracijo, po drugi slovenski otroci, ki ne morejo niti v slovenski vrtec, kaj šele v slovensko osnovno šolo. Nad njimi se izvršuje narodnostni rodomer, ki ni vreden sodobne demokratične ureditve, toliko manj pa še evropske družbene zavesti.

Toda pojdmno na obisk delegacije kot take, ki se je v petek, 10. oktobra predstavila predsedniku deželne odbora Berzantiju. Devetčlanska delegacija, ki so jo sestavljali Benečani različnih slojev in prepričani, so spremljali deželni svetovalci različnih strank, med njimi svetovalec Liste Slovenske skupnosti dr. Stoka.

Delegacija je predsedniku izročila spomenico z utemeljenimi narodnostnimi in socialnimi zahtevami. Spomenico so podkrepila izvajanja Izidorja Predana, P. Petričiča, Emila Čenčiča (župnika iz Gornjega Trbila), V. Černota, S. Prešerna ter M. Qualize (profesorja in videmskem semenišču). V odgovoru jim je Berzantij zagotovil, da bo dežela izpolnila tiste njihove zahteve, ki so v njeni pristojnosti, glede drugih zahtev pa da bo posredovala čimprej pri vladi v Rimu. Delegacija se je zadržala pri Berzantiju več kot uro dolgo, kar pomeni, da je srečanje potekalo tudi v prisrčnem vzdušju.

Ob tem dogodku, ki nedvomno odpira nove perspektive za beneške Slovence, ni težko priti do nekaterih ugotovitev:

Predsednik deželne vlade je Benečane sprejel kot Slovence. Zdi se nekam gorostasna ta ugotovitev, toda če pomislimo, da ni daleč čas, ko se je v deželni svetu trdilo, da so prebivalci nadiških dolin pravzaprav neko »čuden dialekt govoreče ljudstvo«, da so oni zadovoljni s stanjem kot je danes in da tržaški in goriški politiki ter kulturniki zahtevamo stvari, ki jih oni ne marajo

in ne čutijo, potem pa vidimo, da smo le krenili z mrtve točke.

Druga ugotovitev: Predsednik deželne odbora se je politično zavestno zavezal za rešitev narodnostnih in socialnih vprašanj beneških Slovencev. Doslej se je o teh vprašanjih malo govorilo in še manj sklepalo. Priznati je torej treba Berzantiju precejšen politični pogum in tudi aosti iskrenega hotenja v tem oziru.

Tretja ugotovitev: vztrajnost, herojsko upanje in idealizem zavednih beneških Slovencev žanjejo svoje prve sadove: morda ne bo daleč dan, ko bomo hodili v nadiško, tersko in kanalsko dolino tudi na odprte šolskega leta slovenskih šol, na kulturne prireditve in podobno. Treba je izreči vse priznanje našim bratom iz Beneške Slovenije za ves njihov trud, idealizem, napor in žrtve.

Četrta ugotovitev: priznanje je treba izreči tudi tržaškimi in goriškim bratom, ki so in še bodo rade volje prišli na pomoč beneškim Slovincem. Spominjamo se, kako so pred tremi leti — bilo je neke zimse sobote — prišli na sedež Slovenske prosvete v Trstu trije beneški duhovniki in z iskreno zavzetostjo govorili o svojih problemih, o svoji deželici, o svojem ljudstvu, ki tam umira... Cutili smo tedaj, da se odpirajo nova obzorja našim rojakom. Potem je »Katoliški glas« v uvodniku dejal: Dajmo bratom v Benečiji molitvenike v roke in kulturo v srce. In šlo je na teren Slovensko gledališče ter jih prevzelo s Pasijonom. Sentlenarska cerkev — natrpna z verniki — je zaihtela na glas, ko so Kristusa postavili na križ. V božičnem času so šli tržaški cerkveni zbori gor v Lješo. Prešlo je nato poletje, prišel je dan emigranta s slovensko igro in popevko... V deželni svet je naš predstavnik stopnjeval boj za narodnostne in socialne pravice beneških Slovencev!

Vse to je zdaj za nami, vsaj upamo. Led je prebit! Zdaj nas čaka veliko potrpljenja in iskanja. Predvsem pa moramo spremljati delo, zaenkrat na kulturnem polju, naših bratov iz Beneške Slovenije, ki morajo pred seboj in svetom dokazati, da so zrelo in umno ljudstvo, ki se zaveda svoje narodnostne pripadnosti in ki hoče z novimi silami v jutrišnji dan.

Nihče ne bo sicer načel papeževga prvenstva, saj je to verska dogma; toda eni so bolj za to, da se da poudarka povezanosti škofov s papežem, drugi pa, da se da večja neodvisnost krajevnim Cerkvam.

V tem smislu je kardinal Mc Cann, nadškof iz Capetowna v Južni Afriki dejal, da je papež moralno dolžan upoštevati stališča škofov in jih poslušati, kajti škofje niso nikaki papeževi odposlanci, temveč nasledniki apostolov z lastno odgovornostjo.

Pozornost je vzbudil nastop poljskega kardinala Wyszynskega, ki pa je položil svoj poudarek zlasti na papežovo prvenstvo. To prvenstvo je po njegovih besedah za Cerkev nujno; verniki so že siti razprav in dialogov; z ogorčenostjo obračajo hrbet tistim učiteljem in doktorjem, ki govorijo mnogo pa malo učijo. Sklicujoč se na dvajset let, odkar se bori »zoper kneze in oblasti teme«, je zaprosil vse navzoče, naj se v trenutku, ko bi mnogi radi oslabili Cerkev s tem, da napadajo sv. očeta, vsi škofje združijo okrog papeža.

»SINODA«DUHOVNIKOV IZPODBIJAVCEV

Rimška sinoda pa je postala zanimiva zlasti za profani svet še zaradi navzočnosti duhovnikov, ki so prišli v Rim iz Italije, Nemčije, Belgije, Nizozemske, Francije, Španije, Portugalske, Severne in Latinske Amerike. Ti duhovniki zborujejo na sedežu teološke fakultete valdeške ločine v ulici Cavour v Rimu, oporekajo razne ukrepe Cerkev, sklicujejo tiskovne konference in napadajo papežovo prvenstvo ter avtoriteto škofov.

Sv. očetu so poslali zahtevo, naj bi jih sprejel v posebni avdienci. Papež je to zahtevo vljudno odklonil prvič zato, ker so mnogi od teh duhovnikov v sporu z lastnimi škofi, drugič ker se ne ve, koga predstavljajo in tretjič, ker bi taka avdienca bila kakor odobritev njihovih dosedanjih akcij in zahtev.

Tako ti duhovniki izpodbijavci, ki se imenujejo »solidalce«, zlasti zahtevajo nov način uporabe avtoritete tako s strani papeža kakor škofov. Kot primer zlorabe avtoritete omenjajo primer odstavljenega župnika Mazzija v Isoliu pri Firencah, »brutalno odstranitev« kardinala Lercara v Bologni, izključitev jezuitskega pater Barbierija iz družbe, »ki so ga proglasili za neumnega«, ter nastope škofov zoper duhovnike, ki se zbirajo brez njihovega dovoljenja.

Jasno je, da sv. oče ob teh povajih cerkvene nediscipline trpi. Noče nastopiti proti tem samovoljnim duhovnikom s cerkvenimi kaznimi; raje se poslužuje načina blagohotnega izražanja in očetovske ljubezni. Zato pa tem več gradi na pomoč od zgoraj in razsvetljenje Sv. Duha. Takole je dejal preteklo nedeljo zbranim vernikom: »V Rimu so, kakor vam je znano, zbrani predsedniki škofovskih konferenc iz vsega sveta. Je to važna ura za vso Cerkev in za nas vse, ki ji imamo srečo in odgovornost pripadati. Zato je zelo važno prositi božjega Duha, da ga v teh trenutkih skupno kliče mo in se v molitvah zatečemo tudi k Mariji, ki je ljubljena hčerka Sv. Duha in Mati vse Cerkev.«

Naš primorski rojak misijonar p. Ivan Stanta sredi svojih mladih vernikov v Isoanali na otoku Madagaskarju, ki ga ljubijo kot svojega očeta

PRVO EKUMENSKO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO

(Nadaljevanje)

Popoldne istega dne, v četrtek, smo odšli na Avalo, kjer smo obiskali mogočni spomenik padlim v prvi svetovni vojni. Veličastno stopnišče vodi do kapele na vrhu, kjer stražijo južni in severni vhod kapele žalujoče žene v prekonaravni velikosti, dele velikega mojstra Meštrovića.

Na Avali stoji tudi, skoro bi rekli do nebes segajoči, 196 metrov visok televizijski oddajnik. Ni bilo časa, da bi se z dvigalom povzpeli na vrh; pot pred nami je bila še dolga. Hoteli smo se namreč

PROTI KOŠOVEMU POLJU

Iz Kraljeva smo se usmerili dalje na jug proti Kosovemu polju. Ravnila se je spreminila v gorat svet, resje je zlatilo obronke hribov in iz soteske reke Ibra smo prišli v Kosovsko Mitrovico.

Pred nami se je odprla nepregledna planjava, 80 km dolga in 12 km široka, Kosovo polje. Ni več sledu o strašnih bojih med Turki in Srbi, ki so divjali po tej planjavi pred 580 leti. Le misel jih je dosegla in s trpkim nasmehom sem pomislila na mladostno navdušenje do srbskih junakov v šolskih klopek.

Oplenec, slavna grobnica kraljevske rodbe Karađorđević, ki jo je zgradil kralj Aleksander I., ki je v njej tudi pokopan

ogledati še Oplenec, kjer je našel svoj zadnji dom umorjeni kralj Aleksander I. Eela stavba s številnimi kupolami sredi zelenih gajev se je predstavila našim očem, a niti slutiti nismo mogli, kaj skriva v sebi.

Ko smo vstopili, smo ostrmeli. Prijazna srbska devojka nam je razložila za čudo lepe mozaične slike, s katerimi sta tako vrhinja cerkev kot kripta dobesedno pokriti vse do zadnjega kotička. Vrednost teh krasnih mozaikov cenijo na 800 milijard lir in so po lepoti drugi na svetu. Vse se sveti v zlatu in marmorju. 1500 kg težak lestenc krasi notranjost cerkve. Z občudovanjem smo motrili kopijo Leonardove Zadnje večerje, izdelane v lesketajoči se bisernici. Med zadnjo vojno je dal maršal Göring to sliko odnesti na svoj dom, a so jo Nemci leta 1947 morali vrniti, čeprav nekoliko poškodovano.

Mimo Kragujevca, kjer so nacisti poleti 1941 v povračilo za uboj nekaj nemških vojakov pobili kar 6000 prebivalcev, smo na večer prispeli v Kraljevo, pomembno podeželsko mesto, ki ima v okolici več rudnikov mangana in svinca.

SAMOSTAN ŽICA

Naslednje jutro smo si ogledali prvi srbski samostan ali monastir Žičo, ki stoji nedaleč od Kraljeva.

Monastire so zgradili razni srbski vladarji, ki so želeli na ta način poskrbeti za svojo dušo, zato jih zovejo »zadužbine«. Monastir Žiča je zadužbina prvega srbskega kralja Stefana Prvovenčanega. Tu je bil prvi sedež patriarha srbske Cerkve in sv. Save.

Srbski monastiri zelo sličijo med seboj in so visoka šola srednjeveške umetnosti, ki se je razvila in ohranila po zastugi menihov. V teh monastirih še vedno žive menihi, ki imajo dnevne molitve in verska opravila v cerkvi, preživljajo pa se s poljedelstvom in z darovi vernikov.

Samostan Žiča, prvi sedež patriarha srbske Cerkve. Zgradil ga je kralj Stefan Prvovenčan, brat sv. Save, ki je bil prvi nadškof srbske, od Bizanca in Rima neodvisne Cerkve. Kasneje se je patriaršija preselila v Peč blizu albanskih gora, pred Turki pa se spet premestila daleč na sever, preko Save v Sremske Karlovce. Danes je patriarhov sedež v Beogradu.

S TRŽAŠKEGA

Prosvetna prireditev na Opčinah

Na Opčinah je imelo 4., 5. in 12. oktobra prireditev prosvetno društvo »Tabora«. Dramska skupina je igrala Golarjevo komedijo »Vdova Rošinka«, pred nedavnim ustanovljeni pevski zbor pa je zapel vrsto pesmi. Tako predstava, ki jo je režiral prof. Ivan Artač, kot tudi nastop pod vodstvom C. Grgiča sta bila skrbno pripravljena. Igrali so se gledalci, ki so oba večera napolnili dvorano Prosvetnega doma, od srca nasmejali.

Veseli smo vsake prireditve, ki je dobra, slovenska in krepi narodno zavest naših ljudi. Zato tudi čestitamo prirediteljem. Edino, kar nas moti, pa je nekak prezir do vsega tistega, kar je bilo v zadnjih letih narejenega v Finžgarjevem domu in še prej v skromni dvoranci Marijanišča na Opčinah. Ob neki priliki je bilo na taki prireditvi v Finžgarjevem domu s slikami pokazano in našeto lepo število nastopov. Zato ni mogoče zapisati v priložnostni gledališki list, da »so Opčine desetletja (od kominforma) spale«. Treba je tudi povedati, da kominform in spor, ki je nastal na Opčinah med dvema društvoma, ni vplival na Finžgarjev dom, posebno pa ne na openski cerkveni zbor, ampak je ta neprestano pel (in hvala Bogu, da je pel!) ne samo v cerkvi, ampak je ohranjal tudi slovensko narodno in umetno pesem na prireditvah. Saj je prav ta zbor moral nastopiti na proslavi stoletnice čitalnice na Opčinah prav v Prosvetnem domu, sicer ne bi bilo na njej petja z Opčin. Moramo biti tedaj bolj pravični in strpni in povejmo ne samo mimogrede, »da je sicer cerkveni pevski zbor nekako nadaljeval nekdanjo tradicijo...« kot da je to malenkost. Povejmo, da je bilo to veliko delo. In upajmo, da novo nastali zbor ne bo zdaj oslabil prvega in da ne bosta čez nekaj časa oba hiral.

To smo želeli povedati samo zaradi resnice. Ne smemo zmolčati nečesa, kar se je dogajalo v naši bližini, ko pa bi lahko isti igralci, ki so nastopili pri »Vdovi«, povedali, kako so nastopali že tudi, in to večkrat na odru Finžgarjevega doma. Saj ni nič huđega, če dela več društev. Za vse je dovolj prostora. Le strpni moramo biti drug do drugega in drug drugemu priznati dobro voljo pri delu, pa bomo pravični in bo naše medsebojno življenje bolj domače.

Openc

Seja repentabskega občinskega sveta

Pred kratkim je bila seja repentabskega občinskega sveta, na kateri je župan Miha Guštin poročal o delovanju občinskega odbora v obdobju od zadnje seje sveta. Med drugim je župan govoril o nameravani gradnji velikega parkirišča za tovornjake pri mejnem bloku na Fernetičih. S tem v zvezi sta se župan in občinski odbor zavzela, naj bi bili prizadeti lastniki zemljišč in hiš čim manj oškodovani. Nadalje je občinski odbor posredoval pri kmetijskem nadzorništvo, da bi pomagali kmetom, ki so utrpeli škodo zaradi toče in suše. O »Kraškem tednu« je župan rekel, da je lepo uspel ter da je imela občinska uprava pri tem 220 tisoč lir stroškov.

Lavo Čermelj — osemdesetletnik

Pred kratkim je praznoval 80-letnico dr. Lavo Čermelj, ki se je rodil v našem mestu, a živi in deluje že dolgo v Ljubljani. Studiral je sicer eksaktne vede, vendar se je z veliko ljubeznijo posvetil tudi narodnostnim vprašanjem slovenske skupnosti pod Italijo ter s svojimi deli na tem področju dosegel nadvse pomembne zasluge.

»Igranje« z eksplozivom

Orožniki vodijo preiskavo, kdo je postavil na okno slovenske osnovne šole pri Sv. Ivanu škaflo smodnika. Smodnik je bil sicer popolnoma nenevaren, ker je bil vlažen in ni bil povezan z detonatorjem. Vsekakor je dolžnost policijskih oblasti, da odkrijejo in kaznujejo one, ki se »igrajo« z eksplozivom.

Otroški vrtec v Žavljah

Za odprtje tega vrtca je zaprosilo zadostno število slovenskih staršev in vložilo potrebne prošnje tako na ONAIRC kot na miljsko županstvo. Medtem ko je ustanova ONAIRC takoj odgovorila, da je pripravljena odpreti slovenski vrtec v Žavljah, pa miljska občina nekam preveč časa zgublja z iskanjem primerne zemljišča za gradnjo novega vrtca. Starši pa ne marajo več čakati, zato zahtevajo, da se že letos omogoči njihovim malčkom obiskovanje otroškega vrtca vsaj v začasnih prostorih, dokler se pač ne zgradi nova stavba.

Razmišljanja ob nekem spomeniku

Septembra 1943 sem bival v Opatjem selu kot župni upravitelj in doživljal s Kraševci vse vesele in žalostne dogodke tistega časa. Iz tistih dni sem si zabeležil v dnevnik tudi naslednje stvari: »V četrtek 9. septembra so, ne vem od kod, prinesli slovensko zastavo. Kar na drog z njo! Zaplapolala je v vetru prvokrat po 25 letih... Sobota 11. septembra: Čez nekaj kratkih dni so slovensko zastavo sneli z droga in jo zamenjali z rdečo zastavo. Dejali so, da ni še umestno kazati slovenske trobojnice zaradi Italijanov, ki se borijo z nami. Po vojni, tedaj jo bomo znova pokazali, trdijo...«

Kaj pa ljudstvo, kaj so menili naši Kraševci? Naslednji dan sem si o ljudstvu zapisal: »V vsem tem vrvežu v vasi je ne kaj lepega, morda še zelo lepega in prijetnega: narodna zavest, ki ji naše ljudstvo daje duška: "Sedaj nosimo orožje, toda nosimo ga zase in ne za tužce. Stiskamo puško, ki bo končno streljala za naše interese in koristi." Opazil sem, da je šel ta ponos od srca vsem in da je bil iskren...«

Tako je bilo na spodnjem Krasu septembra 1943. Ljudstvo je iskreno mislilo, da se bori za slovensko svobodo, voditelji so pa to navdušenje izrabili v svoje revolucionarne namene in že takrat skрили slovensko zastavo na ljubo Italijanom.

Nekaj podobnega se je preteklo nedeljo zgodilo v Doberdolu. Ljudstvo je na pobudo posebnega odbora vaščanov postavilo spomenik vsem vojnim žrtvam. Hotelo je, naj bo to spomenik, ki bo enako spominjal na vse žrtve brez ozira na poznejše politične razlike, ki so bile

umetno ustvarjene med nami. Zato naj bo ta spomenik brez znamenj, ki pomenijo politično in idejno razcepjenost. Toda kakor je v septembru 1943 morala slovenska trobojnica napraviti prostor rdeči zvezdi, tako je v Doberdolu morala misel o skupnem počaščenju vseh žrtv odstopiti mesto rdeči zvezdi na ljubo tovarišem iz komunistične partije Italije. S spomenikom torej niso počastili slovenskih žrtv za svobodo, ampak komunistično partijo. Slovenske žrtve so znova postale orodje, instrument komunističnega internacionalizma v italijanski obleki. Zato je glavni govornik bil Italijan, glavni povabljeni so bili italijanski in furlanski tovariši, ki so med vojno delali v tržičkih ladjedelnicah za okupatorja in za fašiste, dočim so slovenski Kraševci v tolikšnem številu umirali za njih svobodo.

Tako je bilo, tako je in tako... Kdo ima zasluge za to zadnjo tragikomedijo v Doberdolu? Mislimo, da domači župan g. Jarc in njegovi tovariši. Ti so gotovo sprva imeli dobre namene postaviti spomenik, kakor je bilo dogovorjeno, spomenik, ki naj bo enako drag vsem domačinom. Toda prišel je pritisk od zgoraj, morda celo grožnje, kdo ve. In doberdolski tovariši so klonili.

Zaradi tega menimo, da bi Doberdolec morali postaviti še en spomenik, in sicer županu g. Jarcu in tovarišem; na spomenik pa postaviti — copato.

Tudi smo menja, da so organizatorji spomenika v vesti dolžni, da če so ga že v zadnjem hipu »popravili« z zvezdo, pristanejo tudi na nameslitev križa, saj so bili padli vsi kristjani. **Miklavž Božič**

Posvet prosvetnih delavcev v Trstu

Slovenska prosveta v Trstu je povabila za 29. september na posvet delegate krožkov in prosvetnih društev, ki delujejo po naših župnijah. Vabilu se je odzvalo lepo število predstavnikov, ki so v nad dve uri trajajočem odkritem in prijznem razgovoru pregledali dosedanje delo in skušali začrtati okvirni program za novo sezono. Pri tem so brez izjeme vsi poudarili potrebo po čim tesnejši povezavi in medsebojni pomoči.

Delegati so razmišljali o novem načinu prosvetnega dela, ki bo današnjemu okusu in današnjim potrebam najbolj odgovarjal. Bilo je govora o ureditvi prosvetnih dvoran in o novih prostorih, ki bodo ponekod v kratkem odprti (v Mačkovačah, Marijin dom v ulici Risorta v Trstu).

Razmišljali so o pomanjkljivosti programa v mnogih krajih, kjer imamo že prostore in je bila zato izražena želja, da bi centrala, v kateri naj bo delegat vsakega društva, pomagala pri programu. Sklenjeno je bilo, da bo osrednji odbor iskal zvezo s krajevnimi društvi in da bodo iz posameznih krajev bolj iskali in se pogosteje obračali na centralo.

Določeni so bili datumi skupnih prireditev: Revija pevskih zborov v Trstu (23. novembra); praznik slovenskega tiska; praznik prvega maja v Bazovici; praznik češenj v Mačkovačah; slovesnost ob 200-letnici cerkve v Ricmanjih; Slovenski tabor na Repentabru (21. junija 1970).

Te skupne prireditve bomo podpirali vsi in po možnosti na njih sodelovali. Posebno pa tedaj ne bomo imeli krajevnih prireditev ali izletov.

Delegati bodo že v oktobru začeli obiskovati krajevne krožke. O vsem bo osrednji odbor vse sproti obveščal. Izražena je bila želja za čim tesnejše sodelovanje z Zvezo slovenske katoliške prosvete v Gorici in tudi s Slovensko krščansko kulturno zvezo na Koroškem.

Posvet je bil eden najbolj delavnih in najbolj odprtih med vsemi. Gotovo bo tudi prinesel dobre sadove.

Slovenska skupnost in naši problemi

Slovenska skupnost je pričela z intenzivnim delom ter si začrtala politični program za bližnjo bodočnost. Njen izvršni odbor je na redni seji, ki je bila 8. oktobra, razpravljala o perečih vprašanjih, ki so v zadnjem času v ospredju političnega dogajanja, tako na primer Kavčičev obisk pri nas ter Saragatov obisk v Jugoslaviji. Glede obeh političnih dogodkov je izvršni odbor Slovenske skupnosti mnenja, da bosta pripomogla h konkretnemu reševanju odprtih slovenskih vprašanj, ki jih je Slovenska skupnost ponovno analizala v posebnem pismu, ki ga je odposlala Saragatu ob njegovem odhodu v Jugoslavijo. Izvršni odbor je proučeval tudi šolska

vprašanja ter ugotovil vrsto perečih vprašanj slovenskih šol; vzel je pri tem na znanje korake, ki jih je odbor napravil za našo šolo in sklenil, da intervirira s tem v zvezi na ministrstvu v Rimu.

Ob koncu se je bilo govora še o novi pokrajinski cesti, ki jo nameravajo zgraditi na Proseku. Ker bi nova cesta presekala mnogo rodovitnih polj, se ji domači prizadeti kmetovalci upirajo. Odbor je zato sklenil napraviti primerne korake, da bi se zadeva primerno rešila.

Izvršni odbor je temeljito razpravljal tudi o pismu, ki ga je prejel od italijanske socialistične stranke. Gre v bistvu za nadaljnje sodelovanje med strankami leve sredine ter med Slovensko skupnostjo. Slovenska skupnost je s tem v zvezi mnenja, da je program, ki je obsežen v sporazumu s strankami leve sredine, pozitiven za slovensko narodno skupnost in da bi bilo škoda, če bi se izvajanje podpisanega sporazuma prekinilo zaradi medsebojnih sporov v dveh socialističnih strankah.

SEDEM RUSOV kroži okrog zemlje

Sovjetska zveza je preteklo soboto poslala na pot okrog Zemlje vesoljsko ladjo »Sojuz (Zveza) 6«, naslednji dan »Sojuz 7«, v ponedeljek pa še »Sojuz 8«. V prvi in tretji ladji sta dva vesoljca, v drugi pa trije.

Celotni program se je začel odvijati zaradi slabega vremena s tridnevno zamudo. Moskovski radio je povedal, da ima »vesoljska karavana«, ki leti okrog Zemlje, nalogo, da opravi »skupinski polet«. Tuji opazovalci pa menijo, da je v programu vzpostavitev prve postaje v vesolju. K temu nagiblje zlasti dejstvo, da so pravi letalci le trije, ostali pa inženirji.

Sicer pa ima ves polet, kot je že v Sovjetski zvezi običaj, tipično propagandističen značaj. Že v začetku poleta sta moštvi ladij »Sojuz« 6 in 7 poslali radijski pozdrav »junakemu vietnamskemu ljudstvu«. Poveljnik »Sojuz 8« »junak Sovjetske zveze« Ščatalov pa je izjavil: »Ta naš polet je posvečen veliki obletnici, stoletnici rojstva Vladimirja Iljiča Lenina, ustanovitelja naše partije ter prve države delavcev in kmetov na svetu. Toplo se zahvaljujemo centralnemu komiteju komunistične partije in naši vladi za veliko čast, ki nam jo je izkazala.«

Kolikor besed, toliko proslavljanja partije. Kako drugače so govorili ameriški astronomi med svojim poletom na Luno in po povratku z nje. Tu se ravno odkrije velika razlika med sistemom svobode in diktature. V prvi je človek oseba, v drugi le sredstvo za uveljavljanje totalitarnega režima.

Zadeva okrog ravnatelja trgovske šole

S kolesom v Lurd

Slovenska trgovska šola v Gorici stopa letos v drugo leto svojega obstoja. V prvi razred se je vpisalo 15 dijakov, v drugem jih je 9, tako da šteje 24 dijakov v dveh razredih. Dobiti mora še nove prostore, ki se pripravljajo v bivšem bogoslovnem semenišču. Vse torej kaže, da ima šola lepo bodočnost.

Lansko leto je bila šola pod vodstvom dr. Massenzija, ki je bil istočasno ravnatelj italijanske šole istega tipa. Šola je namreč nastala kot veja ali paralelka italijanske šole. Pravilno pa je, da postane šola avtonomna.

Ob tej priložnosti moramo priznati, da se je dr. Massenzi izkazal kot vzoren ravnatelj in si pridobil velikih zaslug, da se je šola v najtežjem prvem letu utrdila in da zdaj čvrsto stopa v počasno normalizacijo. Dr. Massenzi si je pridobil pri vseh Slovencih isti ugled in simpatijo, ki mu jo izkazujejo šolniki in dijaki na italijanski šoli. Izražamo dr. Massenziju iskreno priznanje!

Toda, kot rečeno, mora šola nastopiti svoje avtonomno življenje in je prav, da ravnateljstvo preide v roke Slovence. Šolske oblasti so to uvidele in tik pred začetkom šolskega leta imenovala na mesto ravnatelja prof. Danico Bandelli. Ta je s čisto pravnega vidika imela vse pogoje, da bi lahko prevzela vodstvo šole, saj uči na italijanski šoli istega tipa in je že bila za predsednico pri izpraševalni komisiji na slovenski enotni srednji šoli v Gorici. Znano nam je, da je to dobra vzgojiteljica in da ni nikoli zatajila svojega slovenskega porekla. Res pa je, da je vedno živela ob robu slovenskega kulturnega dogajanja.

Ob tem imenovanju se je zgodilo, da so krog okoli Primorskega dnevnika in Novega lista uprizorili veliko kampanjo zoper imenovanje prof. Bandellijeve. Pri tem

so se sklicevali na »javno mnenje«, kakor da ga imajo v zakupu. Burno so zahtevali odstranitev omenjene profesorice, češ da ni živela v kulturnem obeležju slovenske manjšine. Grozili so s protesti staršev in stavkami dijakov. Novo imenovana ravnateljica je vzela to na znanje in je lojalno odstopila. Primorski dnevnik je to razglasil »kot zmago slovenskega javnega mnenja«. Šolski proveditor v Gorici je nato na mesto ravnatelja slovenske trgovske šole imenoval prof. Rožico Simčič Lojkovo, ki vodi tudi slovensko enotno srednjo šolo v Gorici. Ta je mesto sprejela. Ali čudno, ob tem imenovanju ni nihče slavil zmagošlavja. Ali je zopet bilo kaj narobe? Zelo verjetno. Saj opazujemo

Pokopali smo zavednega Slovenca

V ponedeljek, 13. oktobra smo v Borštni pokopali Lovrenca Pavliča, zavednega in demokratičnega Slovenca, ki je v času fašizma izpričal svojo narodno zavest z zapornikom v Rimu, kjer sta skupaj z dr. Sfiligojem in drugimi okušala grenkost fašističnega pelina.

Pokojnega Pavliča je spremljalo na zadnji poti veliko vaščanov ter prijateljev iz političnega življenja, saj je bil pokojnik zvest somišljenik slovenskih vrst, dolgoletni kandidat na Slovenski listi ter nato na listi Slovenske skupnosti v dolinski občini.

Od pokojnega Lovrenca se je pred odprtjem grobom poslovil tudi bivši pokrajinski svetovalec in član izvršnega odbora Slovenske skupnosti Saša Rudolf, ki se je v ganljivih besedah zahvalil pokojniku za ves njegov trud in vse njegovo trpljenje za čisto in pošteno slovenstvo.

Rojan

V ponedeljek je dopolnila 90 let naša družbenka ga. Terezija Strgar. Nikoli ni bila trdnega zdravja, a je vendar dočakala visoko starost. Marsikaj je doživela in pretrpela v dolgem življenju, a nikoli ni klonila. Njena notranja energija je izredna. Moč je zajemala v svoji neomajni in trdni veri v Boga. Vedno je bila vneta častilka Jezusovega Srca. Zelo so ji pri srcu misijoni in je zanje veliko darovala. Marsikdo je našel pri njej tolažbo in pomoč v

Mešani pevski zbor iz Rojana

doživeli. V Sentyernejem Lurdu je bila pa naša božja pot tisto leto.

KRESOVI GORE

Naša najhujša borba za slovensko Metliko leta 1930 je dobro uspevala. Vsa Slovenija se je dvignila in smatrala Metliko za punčico svojega očesa. Vedeli smo, da politično vre in da se je pričelo popuščanje.

Pa je prišlo prej kot smo pričakovali. Neki dan, ko sem bil na Božakovem v šoli in se vračal proti Zalebeju, kjer je bil dom Jožeta Nemaniča, državnega poslanca in mojega velikega prijatelja, mi priteče naproti Tečmanov Tonič in pove: »Gospod, pravijo, da smo spet pod Ljubljano.«

Poženem kolo, kar se je dalo. Makar, metliški oštir in v politiki nasprotnik, sicer pa osebno moj prijatelj, reče: »Vidiš, gospod Jancz, kaj si naredil! Tu stoji, da so nas poslali nazaj pod Ljubljano.« Držal je v rokah dnevnik »Jutro«. »Ne tebi ne »Jutru« ne verjamem. Hočem videti v »Slovenu«, sem menil in se pognal na pošto, kjer sem dobil svoj časopis.

že nekaj časa, da si nekateri dobro znani krogi v Gorici prilasčajo monopol nad slovenstvom in slovenskim šolstvom. Ker pri novem imenovanju, kot kaže, ni šlo po njih želji, ni bilo zmagošlavja.

Zato želimo pribiti še enkrat: Na slovensko šolo naj pridejo predvsem sposobne osebe, take, ki so dokazale, da ljubijo svoj poklic, da se za razvoj šole vsestransko zanimajo in da se za šolo žrtvujejo. Zaradi tega naj se na šoli preneha s »političnimi« priporočili.

Končno še vprašanje: Koliko šolnikov bi moralo zapustiti slovenske šole, če bi zanje uporabili merilo, ki je veljalo za prof. Bandellijevo, da »živijo ob robu slovenskega kulturnega življenja«?

stiski. Naj ji Gospod izpolni gorečo željo, da bi se ji zdravje toliko utrdilo, da bi se kdaj lahko prišla v našo cerkev. Na mnogo let!

Slovesni zaključek XI. slovenskih športnih iger

V soboto je bil v Kulturnem domu slovenskega zaključek XI. slovenskih športnih iger, ki so trajale več tednov. Slovesnosti so se udeležili predstavniki športnega, političnega, prosvetnega in gospodarskega življenja. Priložnostni govor je imel predsednik organizacijskega odbora iger prof. Josip Tavčar.

Iger se je udeležilo rekordno število 1450 tekmovalcev, ki so zastopali 25 društev. Posebej velja omeniti, da se je udeležilo tekmovalcev poleg tržaških in goriških društev tudi športno društvo iz Beneške Slovenije. Najboljše društvo je bilo openski Polet, najuspešnejša športnika pa Branko Jazbec (Polet) in Jan Ban (Kontovel).

Otroške vrtarice na študijskem obisku v Sloveniji

Skupina naših otroških vrtaric je bila od 29. septembra do 4. oktobra na študijskem gostovanju v Sloveniji. Obiskale so Ljubljano, Vrbo, Kranj ter si ogledale tamkajšnje kulturne zanimivosti. Poslušale so predavanja o estetski in jezikovni vzgoji ter hospitirale v več vzgojnovarstvenih zavodih.

Ko sva z Marijanom Devetakom prišla v razgovoru do Lurda, je kazalo, da je vsaka beseda odveč in da bo njegove občutke in doživlja še najbolje izrazil njegov dnevnik.

21. AVGUSTA: Vstanem ob 6^h, odpočijem ob 7.45. Zadnja etapa, najlepša in najhitrejša. Zadnje kilometre sem kot letel proti cilju... Lurd ob 3,10 po 1606 km. Poiskal sem si prenočišče v motelu »Pax Christi«. Tu so študentje, mladi avtostoparji iz celega sveta; neki študent iz Afrike govori tudi italijanski. Tako smo se razumeli.

Ne morem opisati navdušenja in veselja, ki sem ga občutil. Zvečer sem šel k večerni procesiji: nekaj čudovitega, 60 tisoč prižganih svečk. Cerkev razsvetljena, flashi fotoaparatov se bliskajo, kot da bi se bližala nevihta. Mesto vse v lučkah, nad njim razsvetljeni grad. Moras vse to videti, da verjameš. Vrnil se bom v Lurd, a ne s kolesom, morda na poročno potovanje.

22. AVGUSTA: Dan počitka. Šel sem k maši in si ogledal mesto. Vse polno trgovin z vsakovrstnimi spominčki. Skoro bi se bil izgubil. Po mestu ne moreš kročiti s kolesom, bolje je, da greš peš. Popoldne kratek sprehod s kolesom okrog mesta, namažem kolo, operem verigo. Krogljenci ležaji so nekoliko pokvarjeni, a nič ne deluje. Jutri odpotujem.

23. AVGUSTA: Odhod domov. Gostje v motelu me pozdravljajo. Postali smo si prijatelji. Med njimi so Francozi, Nemci, Španci, Afrikanci, Turki, Belgijci, Čehi. Da, tudi Čehi. Trije študentje so, eden študira kemijo, drugi psihologijo, tretji pa elektrotehniko. Ponoči sva si soseda na ležišču. Razumemo se še kar dobro, oni po češko, jaz pa po slovensko.

Mene zanima posebno študent elektrotehnike. Kolesar je in član nekega kolesarskega društva. Zelo ljubi kolesarstvo in tudi tekmuje. Toda nima kakih posebnih uspehov, ker ima hibo na srcu. Pri njih društvo, v katerem so včlanjeni, za vse poskrbi. Vsak mesec morajo obvezno napraviti dva tisoč kilometrov. Zdravniški pregled jim plača društvo. Prav tako je obvezno, da obiskujejo večerne tečaje in si pridobijo poklice. Morajo se tudi obvezno učiti vsaj enega tujega jezika. Tako, ko se zanje iztečejo zelena leta, niso na cesti brez poklica. Češki prijatelj mi je priznal, da se mu sedaj dobro godi. Društvo mu je preskrbelo možnost študija in delo, da se lažje preživlja. Tako je bolj ali manj z vsemi študenti. Petdeset ur dela na mesec morajo opraviti, da si kaj prislužijo.

S prijatelji v Pax Christi se še fotografiramo za spomin; napišejo mi v dnevnik pozdrave in naslove: Migliori ricordi, Dominique (Afričan); Au revoir et bonne route, Marie Madeleine (Na svidenje in srečno pot); Gute Reise, Mehring (Srečno pot); Sur la route decouvre la Paix et donne la, Marie France (Na poti najdi mir in ga daj).

Zadnji obisk pred odhodom velja Kalvariji. Kar s kolesom v roki grem po križevem potu od postaje do postaje. Tam so tudi italijanski romarji, ki se mi čudijo. »Kako, s kolesom v Lurdu! Pozdravljajo me in hočejo od mene podpisov in da se z mano fotografirajo.

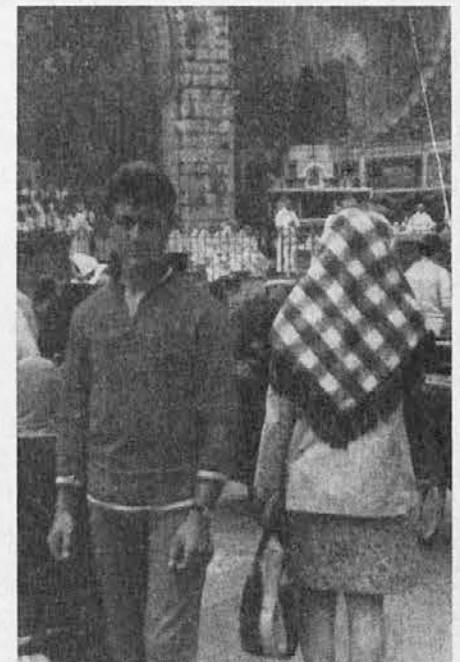
Se zadnjič bi rad pozdravil lurško Gospo v baziliki. Toda pri vходу me čuvaj ne pusti notri, ker sem v kratkih hlačkah. Vendar napravim vsaj še zadnjo fotografijo pred baziliko za spomin.

Nato zasedem kolo in zapustim Lurd. Ura je 11,25. Do večera sem zopet v Foix.

200 km sem napravil. Da bi bilo srečno do doma!

* * *

In bilo je srečno, kajti 29. avgusta pod večer je Marijan Devetak zopet stopil s kolesa pred domačo hišo v Sovodnjah vesel, da je izpolnil obljubo in da se je vse tako uspešno izteklo. (r+r)

Marijan Devetak je dosegel svoj cilj: že stoji v baziliki Lurske Matere božje, posvečeni petnajstim skrivnostim sv. rožnega venca

V MARIJINEM DOMU V ROJANU bo na misijonsko nedeljo ob 17. uri predavanje ob skioptičnih slikah o

EKUMENSKEM ROMANJU

po Jugoslaviji. Govori in kaže slike gdč. Ivanka Furlan. Med odmori bogat srečolov za slovenske misijonarje.

★

SLOVENSKA TELEVIZIJA

Spored od 19. do 25. oktobra 1969

Nedelja: 9.30 Malo svetovno telovadno prvenstvo - finale moški. 12.30 Disneyev svet. 18.15 Siba ne počiva, film. 20.35 Malo svetovno telovadno prvenstvo - finale ženske.

Ponedeljek: 17.45 Tiktak: Pesterna. 18.00 Po Sloveniji. 18.25 Jedrsko orožje in zaščita. 19.20 Mladinski mednarodni simpozij na Bledu. 20.35 Simon Jenko: Jeprški učitelj - TV drama.

Torek: 17.45 Risanka. 18.00 Lutkovna oddaja. 18.20 Po sledih napredka. 19.05 Polk Delta. 19.35 Portret F. Miheliča. 20.35 Velika imena sodobnega filma: Jiri Kawalerowicz: Igra - poljski film. 22.10 Veliki mojstri: Vaclav Talich.

Sreda: 17.25 Moskva: Nogomet SZ: Irska. 20.35 Vozniško: dovoljenje, prosim. 22.00 Clovek s kamero: Zgodba iz Louisiana.

Četrtek: 17.45 Tiktak: Otroške igre. 18.00 Zapoje z nami: P. I. Cajkovski. 18.15 Po Sloveniji. 20.35 W. Thackeray: Sejem ničevosti. 22.10 Smart - film.

Petek: 17.45 Nove dogodivščine Huckleberry Finna. 20.35 Veliki denarji, film. 22.00 Življenje v vesolju.

Sobota: 18.15 Radost Evrope. 19.15 Sprehod skozi čas - Prva svetovna vojna. 19.40 Pet minut za boljši jezik. 21.35 Rezervirano za smeh. 21.50 Inšpektor Maigret - film.

† Msgr. Janez Hladnik

48 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA

(SPOMINI)

To vedenje je bilo izraz zaupanja do duhovnika. Zato so pa starši bili nadvse veseli, ko so dobili povabilo, naj mi zaupajo svoje sinove. Leta 1930 sem imel skupino šestdeset fantov, ki sem jih peljal na Brezje. Romali smo z vlakom. Imeli smo svoj vagon, v katerem smo peli, molili, jedli in spali. Na Brezju smo bili dva dni; tako se jim je ljubezen do Boga, do Marije in do domovine še bolj utrdila.

Drugo leto sem jih na enak način peljal v Hrvaško Zagorje. Mnogo smo med potjo videli in doživeli, a najvažnejše je bilo: spet dva dni duhovnih vaj.

Leta 1932 smo pa šli taborit na Gorjance. Pod Sv. Jero smo si postavili šotore in doživeli nepozabne tri dni duhovne obnove. K spovedi smo pa šli v Sentyernej, da smo tako več sveta videli in več lepega

Res je bilo tako. Metliško glavarstvo je bilo spet prideljeno Ljubljani, to se pravi Dravski banovini. Pohitim k Makarju in zavriskam.

»Kaj noriš, kaplanček,« pravi Makar. »Ne norim, pač pa sem vesel in imam biti za kaj! Tako bom spet vriskal, kadar bom šel v Gorico lahko brez potnega lista.«

Takoj sem razposlal glas fantom po vseh vaseh, da morajo nocoj goreti kresovi po vseh vaseh, največji pa na Veselici, to je hrib nad Metliko.

Se sem se obrnil nazaj in povabil: »Dako, (to je bilo Makarjevo ime med prijatelji), nocoj si povabljen v kaplansko klet. Pa na svidenje!«

Pognal sem naprej in že sem bil pred glavarjem.

»Kaj pa je, gospod Janez, kaj se tako mudi?« je hitel glavar.

»Prišel sem, da vam čestitam!«

»Kaj mi boste čestitali,« je menil in me debelo gledal.

»Vam čestitam, ker ste od sedaj pod Ljubljano in pod slovensko oblastjo, kamor vsi spadamo.«

»Pa se vam zdi, da bo to za nas dobro?« »Gospod glavar: zame in za vas in za ves narod!«

»Gospod Janez, potem pa jaz čestitam vam! Vaša sreča, moja sreča, vaša radost moja radost.«

Pa sem pohitel domov, da vse prav in dobro pripravim, posebno kres na Veselici, v brk metliški jari gospodi, ki se je igrala s slovensko krvjo. In so res goreli kresovi na dolgo in široko.

Besni so bili glavni petelinčki, posebno metliški učitelj... Zmago smo pa to pot slavili mi.

Glavar, Makar in še več njihovih so pa praznovali dogodek skupno z mano v kaplanski kleti pri poliču in šunki. Nisem zdržal in sem podražil Makarja, s katerim sem se tikal. V malomeščanskih krogih tistega časa je bilo to nekaj velikega in je bila strašna žalitev odklonitvi ponudbo tikanja, kadar jo je ponudil tisti, ki je s tem hotel popraviti kako žalitev kot je bil to primer med menoj in Makarjem, državnim poslancem iz nasprotnega tabora (on je bil Vlah-Uskok iz Sošice na Gorjancih).

»Se znaš "Zdravo Marijo", Dako?«

Spomnil se je, kako sva molila angeljsko češčenje, ko sva nekoč stopala po cesti v Metliko iz vinske zadrage in je zavonilo, jaz pa: »V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha... Angel Gospodov...« in nato »Zdrava Marija« kot je treba. On pa na to: »Mm, mm, mm...«

In sva tako zmolila lepo vse. Nato sem mu pa rekel: »Si molil samo "vižo", Dako. Le nauči se tudi besede Sveta Marija, Mati božja.«

Nič ni na to odgovoril Dako, pač pa je vzela kupici in mi napil.

PRVA MISEL NA ARGENTINO

Ze leta 1928 mi je prišel v roke časopis, ki ga je izdal duhovni svetnik Mrkun, kateri je bil pohitel čez morje za množico Slovencev, ki so se selili v Argentino. Bili smo na alojzijeviskem vrtu, pa mi prinese dr. Aleš Ušeničnik tisto pisanje. Zvedel sem, da je v Argentini mnogo tisoč Slovencev, da pa ni nikogar, ki bi jim povedal, kaj o Bogu v lastnem jeziku.

(Se bo nadaljevalo)

Mladinsko srečanje na Sv. gori

Sv. gora se navadno umiri po popolnanski sv. maši ob 16. uri. Romarji se razidejo ter peš ali z vlečnico hitijo vsak na svojo stran. To nedeljo pa ni bilo tako: slovenski fantje in dekleta so do noči sedeli na travi pred cerkvijo, se razgovarjali, vmes pa peli in se smejali. Okrog sto nas je bilo, iz vseh krajev na Goriškem s te in one strani meje. Najštevilnejša skupina je prišla peš kar iz Gorice, s Travnika; nekateri so počakali v Solkanu, drugi na Prevalu, spet mnogi pa so prišli na Sv. goro z vlečnico ali z avti.

Prepričali smo se ob tem srečanju, kako smo lahko eden drugemu v zgled in v pomoč ter koliko pomeni za fanta ali dekle, če vidi, da tudi drugi sovrstniki gojijo željo po poštemem življenju. Da je to mogoče tudi med mladimi in veseli ljudmi, je dokaz prijetno vzdusje, ki je vladalo v nedeljo popoldne na Sv. gori.

Tema je že bila, ko smo se začeli spuščati v dolino. Mnogi so šli peš do mejnega prehoda pri Rdeči hiši in nato do Travnika. Kljub utrujenosti smo korajžno prepevali in ko smo se razšli, je bila želja vseh, da se kmalu spet vidimo v še večjem številu.

Slovenska Mar. družba v Gorici za slovenske misijone v letu 1968

Poleg darov na misijonsko nedeljo in za razne misijonske družbe darujejo gorški Slovenci lepe vsote tudi za potrebe slovenskih misijonarjev in misijonark. Te darove zbira misijonski odesk Marijine družbe, ki jih po večini pošilja misijonski centrali v Buenos Airesu, da jih od tam dodelijo raznim misijonarjem. Tako zbrani darovi so v preteklem letu bili naslednji: v sklad za vse slovenske misijonarje lir 587.750; za misijonsko mašno zvezo lir 10.500; za Baragovo misijonišče v Buenos Airesu 65.000 lir; za Baragovo beatifikacijo lir 17.000.

Umrli je kanonik Angelo Bona

V četrtek, 9. oktobra je v Gorici umrl kanonik Angelo Bona. Pokojni je od leta 1935 do 1945 bil za kaplana italijanske skupnosti v Postojni. Tam se je precej dobro naučil slovensčine in uspešno pomagal dekanu pok. msgr. Krhnetu. Po vojni je bil tri leta v službi v Istri, od koder se je leta 1948 vrnil v domačo goriško škofijo. Dvajset let je bil za župnika v Pierisu. Letos v aprilu je prišel za kanonika v goriško stolnico. Toda pojavila se je njegova stara zahrbtna bolezen, kateri je sedaj podlegel.

ZA KMETOVALCE

Mirno kipeenje mošta

Po prvem burnem vrenju mošta na tropinah, ki je trajalo pri belih vnihi manj pri črnih pa dalj časa, se nadaljuje mirno vrenje v zaprtih sodih. Sod, ki ne sme biti napolnjen do vrha, naj bo zaprt s kipelno veho; ta je nujno potrebna, saj opravlja dve nalogi: iz soda izpušča ogljikov dioksid, ki se tvori pri vrenju mošta in istočasno prepreči, da bi zrak in glivice zašel vanj. Po brbotanju v kipelni vehi sklepamo, kako poteka vrenje. Sprva je živahno, ker je v moštu precej sladkorja in temperatura ugodna. S časom pa je sladkorja, ki se spreminja v alkohol, vse manj in vrenje ponehava, dokler se po polnoma ne ustavi. Takrat je vino do kraja prevrelo ali vsaj moralo bi prevreti. Zgodí se, da se vrenje ustavi prezgodaj; zato moramo ob prenehanju vrenja vino pokusiti. Če ima sladke priokus, se je vrenje ustavilo prezgodaj, najbrž zaradi hladne kleti. Tedaj je treba temperaturo mošta dvigniti na 15°C tako, da nekaj mošta vzamemo iz soda, ga pogrejeemo na 60°C in spet vlijemo v sod. Lahko pa tudi s kurjavo ogrejeemo kletni prostor do potrebne temperature. Če kljub temu mošt ne mara vreti, mu dodamo izbranih kvasnic ali odtisnjene mošta, ki je bogat na glivicah. Vino mora do kraja prevreti do prvega mraza sicer bo pomladi spet vrelo in se rado pokvarilo. Vse te nevarnosti pa skrben kletar prepreči tako, da si pogosto ogleduje toplomere zunaj in v kleti ter s pravočasnim zračenjem ureja toplotu v kletnih prostorih.

Ko je vrenje končano, snamemo kipelno veho, napolnimo sod do vrha in ga neprodušno začepimo. Sedaj tudi poskrbimo, da se klet primerno ohladi. Le v hladni kleti se bo vino očistilo in dozorelo.

Inž. Janko Košir

Veseli dogodek

Člana moškega pevskega zbora »Mirko Filej« Vitko Čevdek in Silvan Bensa z Oslavja sta postala srečna očka dveh bodočih pevcev. Srečnim staršem čestitamo!

Števerjan

V teh dneh so začeli z gradbenimi deli na občinski stavbi v Števerjanu. Dela bodo predvidoma trajala dva meseca. Stavbo bodo dvignili še za eno nadstropje. Za ta čas so se občinski uradi preselili v župnijski prosvetni dom; zato naj gre vsakdo, ki ima opravila na občini v te nove začasne prostore.

Družinska sreča

Pretekli teden se je rodila v družini prof. Ivana Bolčine hčerka, ki jo bodo krstili na ime Mirjam Ana. Čestitamo!

Doberdob

Pogreb »angelčka« smo imeli preteklo soboto: bila je to deset mesecev stara Roberta Ferletič, ki je vedno hirala za neozdravljivo bolezen na jetrih. Veliko rož, mladin in petje, zlasti pa molitve naj potolažijo starše v zavesti, da imajo priprošnjico v nebesih!

Blagoslovitev odbojarskega igrišča „Olympije“

Slovenska športna mladina v Gorici je doživela preteklo nedeljo lep dan: ob prisotnosti civilnih, političnih, verskih in športnih predstavnikov je bilo odprto in blagoslovljeno novo igrišče za odbojko ob vhodu v Katoliški dom; v tem domu ima namreč svoje prostore športno združenje »Olympia«.

Med prisotnimi je bilo opaziti zastopnika prefekture dr. Salvaterra, deželnega poslancar dr. Stoka, goriškega pokrajinskega svetovalca dr. Kranerja, goriškega pokrajinskega odbornika za šport Vezila, goriškega občinskega odbornika za šport Agatija, goriškega občinskega svetovalca dr. Bratuža, predsednika goriške turistične ustanove »Pro Loco« dr. Pellisa, predsednika deželnega odbojarskega odbora prof. Pippana, provincialnega delegata odbojarskega odbora Flama, predsednika goriškega Panatlona Gaierja, zastopnika CAI-a in razne predstavnike klubov.

Besede pozdrava je izrekel v obeh jezikih predsednik Olympije prof. dr. Ninko Černič. Povedal je, da je bilo mogoče novo igrišče zgraditi predvsem zaradi pomoči, ki jo je nudil Italijanski narodni olimpijski odbor (CONI). Ker Olympia ne razpolaga z denarnimi sredstvi, še naprej pričakuje pomoči od kompetentnih oblasti, saj je potreba še veliko: ureditev središča za košarko, odskočne deske, oprema telovadnice in podobno. Odboru Katoliškega doma se je zahvalil za razumevanje, ker je dobrohotno dal na razpolago svoje prostore slovenski mladini, ki se športno udejstvuje v Olympiji. Navzoče je zagotovil, da bo ta mladina, če bo še naprej deležna razumevanja in podpore, gotovo postala vredna naslednica tistih rodov, ki so v neprimerno težjih okoliščinah izpridevale svojo narodnostno pripadnost.

Po pozdravu dr. Černiča je dr. Pellis prerezal trak in tako izročil igrišče svojemu namenu. Sledil je blagoslov igrišča, ki ga je izvršil dr. Kazimir Humar kot zastopnik goriškega nadškofa, ker leta zaradi zadržanosti ni mogel osebno priti.

Dr. Humar je v svojem nagovoru blagoslovitev igrišča povezal z besedami sv. Pavla do Korinčanov, da namreč »v teka lišču vsi tečejo, pa le eden dobi nagrado«. Potem pa nadaljuje: »Vsak pa, kateri tekmuje, se vzdržuje vsega...« Te Pavlove misli pričajo, da šport ni v nasprotju s krščanstvom, saj ga sv. Pavel stavi za zgled kristjanom. Tekmovanje namreč zahteva žrtev odpovedi. In če športnik to zmore v borbi za venljiv venec, naj kristjan v borbi za najvišje vrednote ne bo slabši. In ker so člani Olympije želeli, da se igrišče blagoslovi, to priča, da ne želijo biti le dobri športniki, ampak tudi dobri kristjani.

Po blagoslovitvi so bili gostje povabljeni na zakusko in spodnje prostore Katoliškega doma, na igrišču pa se je začela tekma med Olympijo in goriškimi Gasilci. Gostje so bili v prvih dveh igrah očitno v premoči. Zmagali so s 15:9 in 15:4. V tretji igri so se pa Olympijci opomogli in zmagali sposobnega nasprotnika s 15:9.

—j.k

ANSAMBL NARODNIH PLESOVA I PLESAMA IZ ZADRA

priredi
v soboto, 18. oktobra ob 20,30 v župnijski dvorani v Štandrežu in
v nedeljo, 19. oktobra ob 17. uri v Katoliškem domu v Gorici

Večer ljudskih plesov in pesmi

Večer bo brez dvoma vse zelo zadovoljil, saj je ansambel iz Zadra folklorna skupina, ki si je že pridobila velik sloves v domovini in v tujini. Program je zelo pester, traja dve uri in vsebuje poleg ljudskih plesov vseh jugoslovanskih narodov tudi pesmi skupine »DALMATINCEV«. Ples spremlja poseben instrumentalni ansambel.

Vstopnina: 400 lir, šolska mladina 200 lir.

Š P O R T

VIII. Memorial »M. Filej«

V ponedeljek, 13. oktobra se je začel VIII. Memorial »M. Filej«, velika športna manifestacija, ki zavzema letos zelo široko področje: od Krasa do Brd. Skušali smo vzbuditi zanimanje za šport po vseh naših vaseh; veselí smo, ker nam je to v glavnem uspelo. Prijave za Memorial so zgovorna priča: do sobote zvečer so se na našem sedežu vpisala sledeča društva (ki pa niso vsa ustanovljena, nekatera namreč predstavljajo le vasi): Gorica, Števerjan, Štandrež A, Štandrež B, Podgora, Pevma, Športna društva Dom iz Gorice, Mladost in Hrast iz Doberdoba. Razen redkih izjem bodo ta društva tekmovala v vseh disciplinah.

Širite „Katoliški glas“

Odbojka. V ponedeljek, 13. oktobra se je začel odbojarski turnir letošnjega Memoriala. Ker je bilo osem prijavljenih moštov, smo tekmovalce razdelili v dve skupini: 1. kolo, v katerem so igrali Gorica, Dom, Pevma in Štandrež A; v 2. kolu pa Mladost, Hrast, Števerjan, Štandrež B. Izidi prve skupine so sledeči:

Gorica: Dom 2:0 (15:3, 15:1)

Štandrež A: Pevma 2:0 (15:0, 15:2)

V drugem kolu pa je slika takale:

Hrast: Mladost 2:0 (17:15, 15:12)

Števerjan: Štandrež B 2:0 (15:13, 15:3)

Štiri moštva: Gorica, Štandrež A, Hrast, Števerjan se bodo srečala vsako z vsakim in se bodo borila za prva štiri mesta v končni lestvici. Tekme se bodo začele v četrtek in se bodo nadaljevale v soboto, ponedeljek in torek.

Kolesarstvo. Kot je bilo že javljeno, bo v nedeljo, 19. oktobra kolesarska dirka izpred Katoliškega doma ob 10. uri. Dirka bo iz Gorice preko Oslavja do trga pred cerkvijo v Števerjanu. Za mladince (letnik 1954 in mlajši) bo proglašen krajša: od Katoliškega doma do gostilne Pepi na Oslavju. Prosimo, da bi vsako prijaveno moštvo poslalo zastopnika v Katoliški dom v nedeljo ob 9. uri, tako da bi prej uredili vpisovanje. Ker je tekma na kronometer, priporočamo, da bi bili kolesarji točni.

Za vsak problem ogrevanja se obrnite na podjetje

LA COMBUSTIBILE

LOVREČIČ ALBIN

Domjo 38 - Industrijska cona tel. 820-331

Zastopstvo ameriške petrolejske družbe AMOCO za Trst
NAFTA - GASOLIO - KEROZEN - PREMOG - DRVA itd.

Postrežba hitra v velikih in majnih količinah, cene ugodne, olajšave. Ko se odločite za nakup, telefonirajte nam ter se pozanimajte pri nas!

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000

VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101, 38-045

BRZJOAVNI NASLOV: BANKRED

RADIO TRST A

Spored od 19. do 25. oktobra 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih)

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Colodi: »Vanček«. Dramatizirana mladinska zgodba. Tretji del. 11.45 Ringaraja za naše malčke. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 Rosso di San Secondo: »Med oblekami, ki plešejo«. Drama v treh dejanjih z epilogo. 17.05 Parada orkestror. 17.30 Zborovska glasba. 19.15 Sedem dni v svetu. 20.30 Reharjeva: V starih časih: »Sjekaj, sjekaj smrčico, da b'š narjedo barčicu«.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 17.55 Obletnica meseca: »Gandhi, ob stoletnici rojstva«. 18.30 Zbor »Jacopo Tomadini«. 18.50 Ameriške popevke. 19.20 Zbrane melodije. 21.00 Cvetje iz domačih gajev: France Bevčič »Ljudje pod Osojnikom«.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas. 19.10 Spomini Vena Piona. 19.25 Instrumentalni ansambli. 19.45 Moški zbor »Srečko Kumar« z Repentabra. 20.35 Strawinsky: »Mavra«, opera v enem dejanju. 21.20 Panorama francoskih orkestror.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Ljudske pravlice in pripovedke. 20.35 Simfonični koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.00 Theuerschuh: »Družinski obzornik«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Razkuštrane pesmi. 17.35 Jevnikar: Slovenščina za Slovence. 20.35 Massimo Dursi: »Božanstvo«. Radijska igra. 21.40 Georges Chelon, skladatelj in pevec. 21.55 Italijanske orgelske skladbe iz 16. in 17. stoletja. 22.05 Zabavna glasba.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Kitarist Powell. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. 19.00 Otroci pojo. 19.20 Prikljubljene melodije. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Petnajst minut jazz. 22.05 Zabavna glasba.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Iz starih časov. 13.30 Glasba po željah. 16.05 Zbori iz vsega sveta. 19.30 Znanj valčki iz operet. 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta. 17.45 Ščepec poezije. 18.00 Moj prosti čas. 18.30 Zbor »Kočo Racin« iz Skopja. 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Devinu. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Dota«. Radijska igra Tončke Curkove. 21.35 Vabilo na ples.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 19. do 25. oktobra 1969

Nedelja: Prvi: 11.00 Sv. maša. 12.00 Verska oddaja. 21.00 D'Artagnan. — Drugi: 21.15 Včeraj in danes. 11.15 Rešetka se zapre, telefilm.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 Iz francoskega filma: Zlata čelada. — Drugi: 21.15 Srečanja: Hiroka. 22.15 Simfonični koncert.

Torek: Prvi: 21.00 Eleonora Duse. 22.00 Pokol v Sv. Ani iz Stazzena. — Drugi: 21.15 Sedem morij.

Sreda: Prvi: 21.00 Evropa katastrofi nasproti (6): Umreti za Gdansk. — Drugi: 21.15 Neprekosljni Godfrey, film.

Četrtek: Prvi: 21.00 Eleonora Duse. 22.00 Politična tribuna. — Drugi: 21.15 Premisli, kako govoriš. 22.10 Sociologija plesa.

Petek: Prvi: 18.45 Violinski koncert Franca Gullija. 22.00 Borba s časom, telefilm. — Drugi: 21.15 Žena mnogih src. 22.15 Skrita volhunska dela.

Sobota: Prvi: 19.35 Cas posvečen našemu duhu. 21.00 Canzonissima 1969. 22.15 En obraz, ena zgodba. — Drugi: 21.15 Klešče za trenje orehov, televizijska povest. 22.05 Kratka slava Mistra Miffina.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo